

BISERICA SI SCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 100 Lei
Pe jumătate de an . . . 50 Lei

Apare odată în săptămână: **Dumineca.**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada Eminescu N-rul 18.
Telefon pentru oraș și județ: 266.

Biserica activă.

— Reflexii dela un creștin ort. —

Am citit în zilele trecute o broșurică cu titlul de mai sus și dacă nu mi-se explică tendențios aceste șire — scopul lor fiind numai contribuire la lămurirea chestiei — să-mi fie permis să-mi spun și eu cuvântul, bazat pe experiență de mai mulți ani.

Dupăcum s'a născut noțiunea modernă „Școala muncii“, „Școala activă“, văd că s'a ivit acum și „Biserica activă“, sau mai bine zis: „Biserica muncii“.

Mă voiu ocupa de cea din urmă, fiind scopul acestor șire lămurirea acesteia.

„Biserica activă“ e întruparea unui ideal sublim și — de se va munci cu tragere de inimă — va da rezultate splendide și va aduce o înviore în sinul credincioșilor, în sinul bisericii vii.

Însă percepțele indicate în numita broșură nu sunt de-ajuns. Că preotul — mai mult ori mai puțin pentru predică — va urca amvonul și va predica în fiecare Duminecă și sărbătoare și-și va educa credincioșii prin sfintele învățături ale Mântuitorului, aceasta după modesta mea părere, e numai o parte a „Bisericii active“ și care se va numi mai corect: „Amvonul activ“. Aceasta încă nu e „Biserica activă“, dat fiind, că biserica vie se compune din încă un factor și anume, factor însemnat: poporul, turma credincioasă.

În cazul schițat în broșura susmenționată e activ numai un factor: preotul, iar turma credincioasă e pasivă și plictisindu-se în această pasivitate, ba văzând exemplul puțin estetic al intelectualilor de a vorbi în strane, se dedă la dizordine.

E un adevăr indiscutabil că preotul trebuie să-și abată turma sa cuvântătoare, prin predici, în fiecare Duminecă și sărbătoare dar de fel nu nepregătit pentru a predică, ci tocmai din contră, *foarte bine pregătit*. Altfel se

încurcă, circumscrie plictisitor, ilustrează cu exemple lungi, vorbește fără convingere și ajunge la rezultat contrar, decât cel dorit.

Activitatea păstorului încă nu însemnează „Biserica activă“, dacă turma e pasivă; e activă numai în parte. Se impune dela sine organizarea turmei și trecerea ei la activitate. Astfel, fiind activi ambii factori, se va realiza „Bis. activă“. Ea va deveni un întreg organic, va funcționa ca o mașină bine compusă și va și produce rezultatul dorit.

Cum se organizează turma? Aci începe *adevărata activitate a păstorului bun, care-și iubește turma și-și dă sufletul pentru ea și nu fuge de lucru ca năimitul.*

Despre aceasta în alt articol.

Cătră despărțămintele asociației clerului nostru „Andrei Șaguna“

Suntem în pragul ținerii adunărilor despărțămintelor asociației noastre preoțești „Andrei Șaguna“. De aceea, membrii activi, fiecare în parte, are datoria să mediteze asupra problemelor, cari au să preocupe aceste adunări.

Ș-ul 2 din Statute scrie așa: *Scopul asociațiunii este: apărarea prestigiului și intereselor bisericil și ocrotirea intereselor preoțimii“.*

Iată 2 probleme, ce se identifică și cari în pragul adunărilor despărțămintelor, pe mine mă preocupă în deosebi.

Nu știu ca asociația noastră, până acum, să se fi ocupat cu aceste probleme, pentru motivul, că nu eră cazul.

Acum însă, pentru asociațiunea noastră, chestiunea prestigiului bisericii și al preoțimei e declarată de o problemă actuală, a carei discuțiune nu suferă amânare și trebuie să preocupe organele asociațiunii.

E vorba anume, de jignirea ce ne-a căuzat-o legea impozitelor prin aceea, că pe noi preoții ne-au despoiat de favorurile avute, obligându-ne acum să plătim impozite comunale pe casele noastre puse în

slujba parohiilor și pe sesiile parohiale, niște dări acestea fără măsură, cari ne căuzează daună și umilire. Sub regimul unguresc eram cu totul scutiți, că și dările cătră stat, după sesiuni, ni se computau la stabilirea congruei.

De aceea, prin prezentele orduri, eu urmăresc scopul de a apela la făuritorii sufletelor de buni creștini ai neamului nostru, cari sunt frații mei întru Hristos, preoții, rugându-i cu toată dragostea, care mă călăuzește întru ocrotirea intereselor noastre preoțești, ca în adunările proxime ale despărțămintelor asociațiunii noastre, să facă chestiunea scutirii noastre de impozitele comunale după case și sesiuni, obiect de discuțiune și fiecare să voteze o moțiune, cerând dela organul suprem al asociațiunii, care e congresul, ca să întrevină la măritul guvern pentru scutire.

Din parte-mi, dupăce, în acest organ mai publicasem 2 articoli, tot cu privire la această problemă, inzistând, mai ales, asupra dezastrelor morale, ce ni-le căuzează preoților și indirect bisericii, legea impozitelor, — am aflat de conzuit, pentru o lămurire mai deplină, a mai adauge următoarele:

Nouă ne eră deajuns batjocura ce ne paste, că dintre toate oficiile publice, numai preoții bisericii dominante din țară, adecă noi, nu suntem provăzuți cu combustibil și material de luminat, precum nici cu casă gratuită dela cineva pentru locuință și oficiu, și acestea toate, acești preoți ai bisericii dominante sunt condamnați a-și-le procura din mijloace proprii, ca să-și poată împlini misiunea.

Dar să pare, că monstrul acesta, făt al unor vremi de iobăgie trupească și suflețească, nu eră întreg, de aceea legea impozitelor i-a pus o coroană ca de plumb, ca să apese cu toată gravitatea până la pământ. Și, ca să nu rămănem, cumva insenzibili, aceasta vine concomitent cu reducerea tot mai simțită a venitelor noastre preoțești, prin ce situația ne devine tot mai precară și grea de suportat. Pentrucă: ca să nu îngreuiem poporul și să nu-l instreimăm de biserică, ni-s'au redus în mod simțitor stolele; achitarea birului preotesc atârână, azi, de bunăvoința și discrețiunea credincioșilor, care, nu peste multă vreme, în așa fel de condițiuni, va să înceteze cu desevârșire. Apoi foarte rari sunt locurile, unde sesia parohială reprezintă un venit permanent și sigur, ceea ce atârână dela situația solului și dela împrejurările locale, cari influențază lucrarea pământului. Pe lângă acestea, la ocupațiuni laterale nu se mai poate gândi preotul, că atunci și-ar neglija păstorirea.

Și, pe când venitele preotului s'au redus, în acel timp, dar invers, i-s'au sporit sarcinile: scumpirea traiului, educația copiilor, procurarea îmbrăcăminte, că doară e prescris, ca și la catehizație să ne prezentăm în 2 reverenți; apoi unde mai pui multe călătorii la conferințe, întruniri preoțești, pe cari nu le rebonifică nime și neavând, nici un paușal ca b. o. învățătorii și notarii etc.; dar să nu uităm nici mij-

loacele de continuă perfecționare cu prețuri tot mai urcate etc., — tot atâtea griji cari trebuie învinse fără ați pierde cumpătul. Observ însă, aci, că nu le spun acestea ca încriminări, ci, ca sincere dureri ale sufletului.

Dar trebuie să constatăm, și un fapt îmbucurător, că sunt parohii, putem afirma, esclusiv la orașe, unde preoții obțin favoruri, în vederea scumpetei. Astfel, orașul Timișoara prevede preoții cu combustibil, iar orașelul Vinga, plătește toate impozitele preoțești, incluziv impozitul cătră stat după sesia parohială. E evident din acestea, că chestia impozitelor preoțești pe lângă toată durerea ce ne căuzează, are și o latură comică, anume: că legea impozitelor nu corespunde unei necesități de fapt, când impune pe preoți, cu taxe comunale. Și dacă, prin analogie, unele comune scutesc, benevol, pe preoți de taxele comunale, urmează, că toate comunele se pot lipsi de ele.

Mai leg apoi de acestea, că în sufletul meu nutesc o convingere, cărei mă simt dator a-i da expresiune. E lucru cunoscut, ca sf. Sinod al nostru din București, de acord cu ceilalți factori de cădere, au hotărât să se zidească acolo biserică patriarhală, numită biserică neamului, care, fără îndoială, va fi mândria noastră națională. Dar, cu toată importanța ce i-se dă acelei biserici, și pe lângă toate zecile și sutele de milioane, ce se vor spesa cu zidirea ei, ea nu va fi adevărata biserică a neamului, ci numai simbolul ei. Adevărata biserică a neamului, suntem chemați, noi preoții, să o zidim aici la țară, și pe tot locul, în sufletul neamului, prin care trăește țara. De aceea, acestor zidari, le datorește țara un alt tratament, nu ca acelea cum ne tratează cu legea impozitelor; ea e datoare să ne puie în condițiunile de a putea trăi o viață tignită și cinstită; să ne întărească autoritatea și prestigiul, ca să putem lucra neconturbați la zidirea și conzervarea, pe veci, a bisericii neamului.

Iar, ca să ajungem acele zile bune, nu-i permis să fim lași și nepăsători, purtând un jug nemeritat, în tăcere, fără ca să ne plângem. De aceea parola zilei să ne fie: *Sus inimile!* „Cereți și veți lua“!

Bărăteaz.

Nicolae Crișmariu, preot.

Biserica Activă II: Filosofia

de Prof. Caius Turicu.

2. Originea filozofiei.

Ca origine filozofia poate fi raportată individual și universal. Primul punct de vedere ne duce la originea ei internă-psihologică, iar al doilea la cea externă-istorică privită în timp și spațiu.

Filozofia își are originea ei psihologică în simțul omenesc ce tinde spre formularea unei concepții

despre lume. Acest *simț al necesității formării unei concepții unitare* despre lume zace adânc în natura omului. Manifestarea cea mai primitivă a acestui simț a fost mirarea pe care filozofii Platon și Aristotel o pun ca început al oricărei filozofări. Dintru început mirarea eră împreunată de frică. Și azi ne mirăm pe lucruri de toate zilele, ori cunoscute odată dar apoi uitate sau pe lucruri moștenite. Toate aceste pornesc aparatul intelectual spre filozofare. Ne mirăm și vrem să dăm explicare acestei mirări — iată, filozofarea!

Un alt factor pe lângă simțul necesității concepției unitare este și *simțul unității conștiinței* noastre, simțindu-ne unul și acelaș „eu“ dela naștere până la moarte. În urma acestei simțiri de unitate despre noi înșine nizuim a suscepe totul din jurul nostru, ce de multe-ori așa de greu este de aflat în diferitele lucruri din lume. Tocmai din aceasta nizuință se alimentează mirarea filozofică.

Ori cum ar privi și s'ar exprimă despre filozofie celelalte științe, imboldul de cunoaștere filozofică — ca substrat psihic — nu va încetă în veci. Foarte bine se exprimă poetul și filozoful german *Schiller* când zice: și dacă disciplinele filozofice nu ne-ar mulțumi, filozofia rămâne aceeaș.

Cât privește originea istorică a filozofiei observăm că independent de olaltă, se nascu deodată la mai multe neamuri. Aproape în acelaș timp se ivi la Chinezii, Egipteni, Perzi și Inzi. Fiindcă pentru dezvoltarea cugetării apusene mai însemnată este ieșirea la iveală a filozofiei eline sau clasice, care menținută în evul mediu își vedește influința până în zilele noastre, se cuvine a o aminti pe ea la originile filozofiei universale.

Vechii Greci puseră la ordinea zilei astfel de probleme cari și azi ne agită. Ei găsiră astfel de mijloace de cugetare pe cari și azi le întrebuițăm la cercetările noastre filozofice. Studiul filozofiei clasice este temelia ori cărui cercetător în disciplinele filozofice. Se impune a-i arăta începuturile mai cu înzistință.

Ținutul pe care apar primii cugetători elini este litoralul apusean al Aziei-mici, mănoasa *Ionia*, unde comerțul și via comunicație dădură felurite impulsuri, iar bunăstarea locuitorilor da timp destul pentru cugetarea liberă; condiții prielnice psihologice pentru desvoltarea și manifestarea imboldului filozofic. Aici se încep pe la circa 600 n. cr. șirul lung al filozofilor început cu *Thales* din Milet. Mărturii despre numirile de filozofie și filozof le avem numai din veacul al V-lea n. cr. probabil din verbul „φιλοσοφῆν“ (filosofein) ce înseamnă a nizu spre cunoaștere, din dor de a ști, fără a ținti la un scop practic, ci pur și simplu din interes teoretic. Chiar și cuvântul vedește că în această acțiune mai importantă este lucrarea decât rezultatul ajuns. Lucrul de căpetenie este lupta în căutarea rezultatului și nu rezultatul. Filozofia este astfel o nizuință în lucrare, o perseverare și nici decum o terminare. Ea este ceva dinamic nu

static; ceva ce tinde spre perfecție și nici de cum finalizare.

Filozofia în nizuința ei spre o concepție armonică, întrebându-se asupra cauzelor finale, dela început a dat de domeniul credinței, ce se combina cu fantazia în poetica *mitologie*. În acest stadiu adese-ori se confundă una cu alta. Filozofia Chinezilor, Egiptenilor, Perzilor și Inzilor, ba chiar și filozofia clasică nainte de Thales este amalgamizarea credințil și rațiunii naive pe care noi o numim mitologie ce în acelaș timp se consideră tot așa de filozofie pe cât de religie.

CAP. II.

Filozofia și religia.

Întru început au fost în cea mai intimă legătură. Era și firesc să fie așa având la temelie ambele același principii ale existenței. Amândouă nizuiau ca observare zilnică să o completeze într'o icoană unitară și deopotrivă se încredeau în puterea gândirii ajutată de imagi-națiune. Platon d. ex. tot așa de firm credea în axistența Olimpului Ideilor, pe cât de convins eră un suflet credincios în realitatea vieții de după moarte. Cel dintăiu își alimenta credința din imboldul de cunoaștere ajutat de rațiune, al doilea rațiunea și-o întregea prin sentiment alinat pe brațele credinții.

Cu încetul filozofia elimină notele sentimentalo-voluționare, adecă cele cari fac credința și pune la temelie înțelegerea rațională caracterizată prin faptul că ia lucrurile așa cum sunt și se întreabă în rândul prin *ce* și *cum* este ceva și nu „pentru ce scop“ este cutare lucru. La această lucrare individul contribuie prin *reflexiune*, rămânând aparte sfera la care va contribui prin *credință*. Acest domeniu este cel al religiunii, pe când cel dintăiu rămâne pur filozofiei. Filozofiei îi rămâne reflexiunea rațională, religiei, credința. O religie construită prin gândire e tot așa de absurdă ca și o filozofie crezută.

(Va urma.)

Bibliotecile parohiale.

Dintre problemele, cari stau azi deschise în fața Bisericii noastre, cea mai urgentă este problema combaterii sectelor primejdioase în aceeaș măsură și pentru Biserică și pentru Neam. Prea Sfințitul nostru Episcop, conștiu de răspunderea, ce o are în fața acestei primejdii, a pus bazele fondului de propagandă religioasă. Broșurile din „Biblioteca creștinului ortodox“ tipărite pe cheltuiala acestui fond și-au început deja drumul de propagandă, ajungând până'n cele mai ascunse colțuri ale Eparhiei noastre. Și pentruca să-mănța bună aruncată cu atâta dragoste de Episcopul nostru, să-și aducă roadele sale, e de datorია noastră a preoților, să veghem neconțenit, ca dușmanul să

nu poată veni, peste noapte, să arunce neghină în ogorul sămănat. Înțelegem prin aceasta datoria, ce-o avem cu toții, de-a ne înrola sub acest steag și de-a lupta, fiecare după puterile sale, dar cu aceeași însuflețire, pentru localizarea și apoi pentru curmarea definitivă a acestei primejdii.

Insuflețirea însă, ori cât de mare, nu este de ajuns pentru a învinge, ci pentruca izbândă să fi sigură, e necesitate absolută înzestrarea luptătorilor cu toate armele reclamate de împrejurările în cari se dă lupta.

În cazul de față, fiecare preot trebuie să fie în posesiunea tuturor armelor necesare în aceasta luptă. Între aceste arme ocupă un loc de frunte Cultura preotului și în special cultura sa teologică. Cunoștințele înmagazinate în liceu și teologie trebuie înmulțite și cristalizate și perfecționate în conformitate cu necesitățile timpurilor prin cari trecem. Dar pentru aceasta trebuie să avem la dispoziție cărți de specialitate, reviste apoi cărți și iară cărți. Ear a cere preoților noștri mai ales celor îngreunați cu familie să-și cumpere singuri toate cărțile necesare pentru cultivarea lor, ar fi și imposibil și inechitabil. Veneratul nostru Consistor eparhial, dând seama de această împrejurare a dispus la timpul său, să se înființeze în fiecare comună bisericească bibliotecă parohiale. Totuși nu avem bibliotecile parohiale, ear unde le avem ele se compun din protocoalele sinodale și congresuale din Regulamentele oficiale și din câteva cărți, de multeori fără multă valoare teologică. Și dacă preotul nu are biblioteca sa personală, cum va putea să-și înmulțească cunoștințele, cum va putea să predice cu rezultat în toate Duminicile și sărbătorile și cum va putea să lupte împotriva celor ce vor să submineze autoritatea Bisericii?!

Se impune deci dela sine necesitatea înființării bibliotecilor parohiale și înzestrarea lor acolo, unde sunt înființate. Dacă e necesară, chiar ardentă lupta contra propagandei subversive a sectarilor, contra propaganda nu se poate face, decât cu o preoțime bine pregătită pentru luarea luptei. Purtându-se lupta pentru apărarea credinței strămoșești, Biserica are datoria frumoasă de-a pune la dispoziția slujitorilor săi armele fără de cari, nici când nu se va ajunge la biruință deplină. Înțelegem prin aceasta datoria fiecărui comune bisericești de-a executa cu toată seriozitatea dispozițiile superiorității bisericești cu privire la bibliotecile parohiale. Dacă se cheltuiesc sute de mii pentru renovarea și înfrumșetarea Bisericilor de ce să se cruțe când este vorba înfrumșetarea sufletească a preotului, care este cea mai frumoasă pozoabă a bisericii sale? Dacă se dă un 1% din preliminarul cultural, an de an, pentru creșterea religioasă a ucenicilor dela orașe, de ce să nu se dea un anumit procent din preliminarul bisericesc pentru îmbogățirea sufletească a celor cari au frumoasa chemare de a aduce pe Mântuitorul Hristos în sufletele tuturor.

Sinodul protopopesic al tractului, Siria, în ședința sa dela 11 Februarie a. c. a luat hotărârea frumoasă de-a interveni la forurile mai înalte, rugându-le să dispună, ca 1% din preliminarale, ce se vor compune pentru anii viitori, să fie destinate pentru înființarea respective augmentarea bibliotecilor parohiale, unde corporațiile parohiale ar vrea să se pună de-a curmezisul acestei dispozițiuni, procentul acesta să se treacă din oficiu în preliminar. Când sectarii își fac propagandă prin cărți, reviste și calendare, ce se vând

pe prețuri ridicol de neînsemnate, ba se împrăstie chiar gratuit printre săteni noștri; când țaranii noștri devin și ei zi de zi tot mai râvnitori pentru știința de carte, citind cărți, reviste și ziare; când o mare parte din gazete și din bibliotecile de popularizare se îndreaptă, prin scrisul lor, contra credinței și moralei creștine, deci indirect și împotriva noastră; când preotului i-se cere cu drept cuvânt să ia luptă cu toate aceste curente; când i se mai cere să țină vecernii cu citiri biblice, să formeze societăți de temperanță, case culturale, reuniuni cu femeile și societăți religioase cu tinerimea: când se cer toate acestea, și preotul are dreptul să ceară pentru sine un preț sincer, care să-i fie de ajutor care să-l lumineze și să-l sfătuiască, arătându-i în tot momentul calea, pe care trebuie să ajungă mai cu usurință la scopul chemării sale: Acest preț este biblioteca parohială.

Jerfa materială reclamată pentru înființarea acestor bibliotecă, va aduce din belșug roadele sale, căci preoțimea, conștie pe deplin de însemnătatea chemării sale, și-și va potența zelul apostolic în măsura, în care va pătrunde tot mai adânc învățăturile sublimale ale dumnezeescului Mântuitor.

Galșa, 1926.

E. Căpitan preot.

Predică la Duminica a III. din Paresimi.

„Celce vrea să vie după mine, să se lapede de sine, să-și ia Crucea sa și să-mi urmeze mie“.
(Marcu 8. 34.)

Iubiți Creștini !

Iată ce ne cere Domnul ! Lăpădare de păcate, ținutirea cu cue a faptelor noastre rele, să ne ferim de-a face altele și în locul acestora să alegem, să urmăim calea ce duce la mântuire, calea arătată de Domnul, să-i urmăim Lui ! Aceasta însă-ne-o spune Mântuitorul, nu-i silă, El nu forțează pe nime, de aceea și zice: „Celce vrea...“ omul deci este liber de a alege una din două, sau calea binelui, a adevărului, sau răului.

Să cercetăm trecutul, iubiților creștini, care ne spune: dacă a urmat cineva cuvintele Domnului ! Ascultat a cineva de glasul lui Isus Hristos, de acest mare adevăr, sau a trecut nebagat în seamă de 2000 de ani, de când există aceasta învățătură mântuitoare ? Fost-au creștinii mai „credincioși“ altădată, în timpurile mai vechi sau nu ? Au fost mai înțelegători ai celor sufletești, decât noi ?

Aceste întrebări voesc să-le lămuresc azi iubiților creștini când vă amintesc cuvintele Mântuitorului, cari ne îndeamnă la îndreptare, la urmarea a faptelor bune, folositoare sufletului nostru, alinătoare a chinurilor și sbuciumărilor noastre sufletești din ziua de azi.

Iubiților Creștini !

A fost un timp, când era ocară a fi creștin, adorator al Sf. Cruci ! Ba ceva mai mult, era primejdie a te închină Sf. Cruci, a urma sfatului Domnului, ce-l amintiu în fruntea acestei cuvântări; își punea creștinul viața în joc, dacă mărturisea sau do-

vedeau faptele lui, că urmează învățăturilor mântuitoare alui Hristos. Erau timpuri, cam cu 30—40 ani după moartea Domnului, când nu era iertat să fii creștin, nu puteai să-te rogi în locașurile de închinare, nu puteai face fapte de milostenie, să-ți iubești pe de aproapele tău; erau timpuri, când stăpânirea care era contra creștinismului, credea că această lege va nimici. Acest lucru s'ar fi și întâmplat, dacă nu ar fi fost creștinii mai credincioși pe atunci, dacă nu ar fi trăit oameni cu credință tare și iubire multă către învățăturile Domnului!

Cu credincioșii din zilele noastre, nimicirea creștinismului s'ar fi făcut cu siguranță, când împărații Romanilor, păgâni, răi și trufuși țineau creștinismul de primejdie pentru stat, când credeau că Sf. Cruce le aduce lor prăbușirea de pe tronul în care se urcaseră de multeori nemeritând aceasta demnitate. Astfel de teamă că nevinovații creștini vor surpa tronurile lor, acești neștiutori și păcătoși împărați încep prigoane sângeroase în contra creștinilor. N'au fost cruțat nimic: averia creștinilor era confiscată, torturați, în temnițați și maltratați în diferite chipuri, aderenții învățăturilor Domnului erau oprii de a se ruga de a se închina așa după cum cereau acest lucru trebuințele lor sufletești.

Ce-am face noi astăzi, iubitorilor creștin, dacă ne-ar opri cineva de-a veni la sf. biserică; dacă ar veni porunca dela stăpânire, ca bisericile să fie închise; dacă ni s'ar lua avutul nostru, dacă ne-ar fi primejduită viața pentru învățăturile Domnului? Ce-am face dacă am vedea pe vecinul nostru, fratele, sora sau pe un consătean al nostru spânzurat cu capul în jos pe Sf. Cruce, uns cu rășină și ars de viu, sau în căldarea plină cu oleu clocotind aruncat tot de viu, sau am vedea pe tata sau mama noastră cu capul tăiat la marginea drumului? Și dacă toate acestea s'ar face numai și numai pentru că nu ne lăpădăm de Domnul și de legea lui, ce credeți c'am fi noi în stare să facem? Sunt sigur că ne-am ascunde ca puii de groaza uliului! Dar dacă am fi examinați și noi, care am fi în stare să ne dăm averea și viața pentru Domnul?

Pot să vă spun iubitorilor creștini, că n'ar fi lipsă, ca cineva să ne amenințe cu luarea averii sau vieții noastre, ca să ne lăpădăm de tot ce avem mai sfânt: de legea și biserica noastră strămoșească; ar fi de ajuns o făgăduială bună, unii poate și pentru un al-dămaș ca să renunțe la credința lor etc.

Nu era însă tot așa și în sutele cele trei ce urmează după Nașterea Domnului. Chinurile groaznice, spânzurare, ardere de viu, clocotiți cu oleu, decapitați etc. despre cari vă spusei, toate acestea le-au suferit creștinii, cari n'au voit să se lapede de Sf. Cruce și de Domnul. Aceștia sunt martirii cari au luat cununa muceniciei — de bunăvoie așa cum zice Domnul — nesiliți de nimeni, fără să-și teamă avutul și viața, îndemnați numai de sufletul lor mare și curat creștinesc, să se în potrivească cu bărbăție ademenirilor și a-se lăpăda de Domnul! Să nu creadă cineva, c'a fost mic numărul acestora! Fiecare zi, își are mucenicul, cuviosul etc. ei. Au fost între ei: Greci, Sârbi, Bulgari etc., dar să nu-și închipue cineva că Românii nu s'au străduit pentru apărarea și întărirea credinței în Domnul și în Sf. Cruce. Craii Romanilor au aparat cu mare îndârjire, creștinismul de cea mai mare primejdie de: Turcii! Mulți crai Români și-au închinat întreaga lor activitate numai Domnului. Ba avem pilde în istoria neamului nostru, cari

dovedesc că și noi avem mucenicii noștri. Nu vom aminti decât unul, pe cel mai însemnat: Craiul Constantin Brâncoveanu, care trăia acum-a-s 200 ani. Pățania lui este foarte jainică, dar totodată plină de învățăminte de urmat. Când a fost dus înaintea Sultanului turcesc (1714) la Constantinopol, făcându-i-se cunoscut, că în cazul de se lapăda de Hristos și de Sf. Cruce, își va păstra averea, viața și familia, el mai bine a sacrificat toate acestea și a ales moartea. Și moarte grozavă a avut: a trebuit să ia parte, să fie de față la omorirea celor 4 feciori iubiți ce avea și numai la urmă a fost și el omorât. Ce dureri trebuie să fi suferit acest mucenic al Romanilor, ce chinuri sufletești, fiind silit să ia parte la măcelărirea fii lor săi. Eu cred că mai mari dureri sufletești trebuie să fi avut mucenicul neamului nostru decât trupești. Dar le-a răbdat cu bărbăție! Dece? Cine l-a îndemnat? Eu zic: credința tare și neclintită față de Domnul, sufletul lui mare în care a sălășluit Hristos! În acest suflet în care și-a găsit lăcaș Isus Domnul, a fost iubire adâncă, credință nestrămutată, față de Sf. Cruce și de învățăturile Domnului, tot așa cum a fost și în sufletele multor de mucenici, cari au pățimit mai demult.

Iubiților Creștini!

Astăzi nu trăim în timpuri (atât de) critice, ca să ni-se primejduiască avutul și viața pentru învățăturile lui Hristos! Astăzi tot să voim cu greu vom ajunge mucenici, ba nici nu avem ocaziune, chiar de-am fi în stare! Nouă nu ne cere Domnul decât fapte bune, credință și iubire față de învățăturile Lui! Sf. Biserică ne cere să-ne întărim, să-ne oțelim sufletele slăbite de grijile lumești, de păcate. Aceasta s'o facem aducându-ne aminte de credința, iubirea și chinurile tuturor mucenicilor să nu uităm niciodată, ca creștini adevărați, că și noi Românii avem mucenicii noștri. Să luăm exemplul din statornicia și bărbăția mucenicului neamului C. Brâncoveanu și a tuturor mucenicilor, cari au suferit mult fără murmur pentru Sf. Cruce și pentru Domnul. Să făgăduim că și noi vom fi tari și neclintiți în credința păstrată și apărată de moșii și strămoșii noștri zicând: „*Crucii Tale ne închinăm Hristoase și sfântă învierea Ta, o lăudăm și și-o așteptăm!* Amin.

Vârșandul-Vechiu, 1926.

Nicolae Mihoc, preot.

INFORMAȚIUNI.

Mișcarea religioasă în Arad. Programul predicilor ce se vor rosti în catedrala din Arad până la sf. Paști, suferă puțină rectificare. În Dumineca a V-a din postul mare, va predica părintele Sabin Ștefea profesor de religie la liceul Moisă Nicoară, și nu părintele Policarp, egumenul sf. Mănăstiri H.-Bodrog, cum s'a fost publicat în acest organ.

Școală de Dumineca. În Dumineca întâi din post, după Vecernie, să deschis cursul școlii de Dumineca, în Bodrogul-vechiu. Părintele stareț al sf. Mri H.-Bodrog, însoțit de părinți și ucenicii școlii mănăstirești, a ieșit în comună, a deschis cursul în localul primăriei, cu o scurtă cuvântare despre postul cel

adevărat, prin care înfrânăm trupul ca, în lupta pe care o duce cu sufletul, acesta din urmă să câștige biruința. A indemnât în deosebi tineretul să cerceteze biserica mai cu râvnă, să se mărturisească și împărtășească.

După cântări și recitări de poezii religioase, susținute de elevii școlii primare și ucenicii școlii mănăstirești, părintele stareț a citit dutoasa povestire din Biblie despre căsătoria lui Isaac, tâlcuindu-o în lumina datinilor patriarhale din acea vreme și aplicând învățătoria religioasă la viața de acum a creștinilor, băntuită de ușurința cu care se încheie căsătoriile, dovorțul concubinajului și lipsa de copii.

Cursul se va ține alternativ în Bodrogul-vechiu și nou, cele două parohii, aparținătoare în cele spirituale sf. Mri H.-Bodrog.

Colegiul electoral Vinga, a ales în 18 l. c. deputat din cler la sinodul eparhial pe restul periodului pe părintele stareț al sf. Mri H.-Bodrog Protosincol *Poliearp P. Morușca*, în locul vacant.

Aviz oficial. Din jos semnații duhovnici ai onoratei preoțime din tractul protopresbiterial Timișoara, invităm prin aceasta întreaga preoțime tractuală, ca amăsurat ordinului în vigoare să se prezinte Marți, la 16 Martie a. c. orele 7 a. m. — când se va ține și adunarea despărțământului „Asoc. clerului Șaguna” din tractul Timișorii — în sf. biserică protopresbiterială din Timișoara-Fabrică în scopul de a se prevedea sobornicește cu SS. Taine. Toate oficiile parohiale sunt rugate să comunice acest aviz fraților preoți din parohiile lor, căci altă invitație nu se face.

Ioan Balta, Gavriil Selegianu, duhovnici tractuali.

Di Ministru Al. Lăpedatu la „Telefon”... Di Al. Lăpedatu ministrul cultelor, se poate felicita: „Unirea” a avut deosebita delicatețe de a-l chema la „telefonul” ei arțăgos și a-i face câteva complimente pentru recenta „conversiune” a dsale. Intre altele di Rusu zice că „di ministru este pe calea cea bună” (schimbând art. 41 al proiectului de lege al cultelor, în favorul papistașismului falsificator de bancnote). Ce ai făcut, dle Ministru, de te laudă „Unirea” ?...

Premiați. Societatea din București a scriitorilor români a decernat premiile din acest an următorilor domni: *I. A. Basarabescu*, 25 mii lei pentru proză; *N. Pora*, 4000 lei tot pentru proză; *A. Cotruș* și *I. Dongorozi*, două mici premii pentru poezie.

Decedați. *Septimiu Mureșan* prefectul Clujului a răposat în vârstă de 56 ani. — *Dr. Ioan Paul* prof. universitar în Cluj a răposat, lăsând în urma sa regrete unanime.

Dumnezeu să-i odihnească.

De 138 de ani. Vârsta aceasta a atins-o un țaran cu numele *Tretiei* dintr'un sat lângă Riga. Răposatul moșneag fusese căsătorit de trei ori. Cea de-a treia căsătorie o încheiase în vârstă de 98 de ani. Lasă

după sine o fiică de 100 de ani, care îl îngrijise și la care locuise. Moșneagul știa povesti și la adânci bătrânețe multe amănunte din expediția marelui Napoleon dela 1812 în Rusia.

Terenuri pentru cimitire. Ministerul de agricultură a făcut cunoscut consilierilor agricoli din Ardeal, ca la parcelarea moșilor expropriate să la măsuri să rezerve în toate comunele terenuri necesare cimitirelor.

Comunicat.

Onorata preoțime din tractul *Vinga* este poftită a lua parte la adunarea ordinară a despărțământului Asociației clerului „*Andrieu Șaguna*”, care se va ține în zilele de 22 și 23 Martie a. c. la Sf. mănăstire *Hodoș-Bodrog*, împreună cu mărturisirea și sf. cuminere.

Programa adunării e următoarea:

Ziua I. ora 17 p. m.

1. Deschiderea adunării prin președ. Dr. P. Țiucra protopresbiter.
2. Raportul secretarului despărțământului asupra activității cercurilor religioase în 1925.
3. Darea de seamă despre activitatea despărțământului în 1925.
4. Raportul cassierului asupra gestiunii financiare.
5. Meditație pentru mărturisire de pr. Sava I. Seculin și mărturisirea preoților.

Ziua II.

1. Sf. Liturghie cu meditație de pregătire pentru sf. cuminere, de P. C. Sa părintele protosincol *Poliearp Morușca* starețul mănăstirei H.-Bodrog, și cuminerea preoților.
2. Organizarea activității misionare în despărțământ.
3. Alegerea alor 2 delegați la congresul viitor.
4. Propuneri.
5. Curente.

Dr. Patriciu Țiucra m. p.,
ppresbiter președinte.

Viorel Mihuțiu,
secretar.

Nicolae Crișmaru,

Vasile Roman,

duhovnici tractuali.

CONCURSE.

Nr. 424/1926.

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter-paroh în tractul *Vinga*, se publică concurs cu termen de 30 zile, computate dela prima zi, ce urmează după publicare în organul oficial „*Biserica și Școala*” cu emolumentele:

I. Dela parohia centrală Vinga :

- a) sesiunea parohială în estenziune de 32 jughere cad. și 800 st. □;
- b) stolele legale;
- c) întregirea dotației preoțești dela Stat conform legilor în vigoare.

II. Din protopresbiterat :

- a) Birul protopopesc dela fiecare preot-paroh din tract 125 kg. grâu în natură;
- b) retribuția protopopească dela Consistor;
- c) retribuția protopopească dela Stat;
- d) Casa protopopească.

Toate dările și sarcinile publice după sesiunea parohială le va suporta protopresbiterul alegând.

Aspiranții la acest post se avizează, că în termenul indicat să înainteze subsemnatului Consistor recursurile lor instruite cu documentele de calificare, prescrisă în §-ul 53 din Statutul Organic și prin concluzul congrusal Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească, că au calificarea recerută a reflectanților la parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de maturitate și să dovedească cu atestat, că au împlinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin mulțămitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc-școlar.

Arad, din ședința plenară a Consistorului ort. rumân, ținută în 11 Februarie 1926.

Consistorul ort. rom. din Arad.

—□—

3—3

Nr. 49/1926.

Concurs repetit.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante **Șiștaroveț**, protopresbiteriatul Lipovei, conform ordinului consist. Nr. 781/926 se publică din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele parohiei sunt: 1. Un intravilan cu un techiu. 2. Una sesiune parohială în estenziune de 30 jugh. 3. Birul în natură dela credincioși. 4. Stolele legale. 5. Întregirea dotației preoțești dela stat.

Alesul are să predice cel puțin de două ori pe lună, să supoarte toate dările după venitul parohial și să catihizeze la școlile primare din loc.

Parohia e de clasa II. se admit însă și recurenți cu calificare de clasa III-a, deci reflectanții au să dovedească că posedă calificarea corespunzătoare și să se prezinte în sf. biserică din Șiștaroveț în termenul concursual în vre-o Duminică ori sârbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale

și oratorie observând strict dispozițiunile §-lui 33 din Reg. pentru parohii.

Recursurile ajustate cu documentele recerute și atestat despre eventualul serviciu prestat se vor înainta P. On. oficiu protopopesc ort. rom. din Lipova în termenul concursual.

Cei din altă dieceză au să dovedească că posedă binecuvântarea P. S. Sale Dlui Episcop diecezan spre a putea recurge.

Șiștaroveț, din ședința Comitetului parohial ort. rumân dela 16 Februarie 1926.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu: *Fabriciu Mănuila*, protopop.

—□—

1—3

În conformitate cu rezoluțiunea Ven. Consistor No. 269/926 pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune pe lângă preotul Iosif Matei din parohia II. **Timișoara-Fabric** se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. 1/2 din sesiunea parohială, din stole și din birul din parohie.
2. 1/2 din ajutorul și paușalul de lemne primit dela oraș.
3. 1/2 din întregirea dotației preoțești dela stat a preot. Iosif Matei până la stabilirea dotației de capelan din partea Ministerului Cultelor.

Din dările ce revin după beneficiul din parohie 1/2 cade în sarcina celui ales.

Cel ales va fi obligat a săvârși toate funcțiile din parohie și a servi în sf. biserică alternativ cu parohul din cealaltă parohie, având a predică în totdeauna, când va fi rândul la serviciu. Va catihiză la școlile primare și de ucenici din Cetate și Fabric și va face servicii (înmormântări) la spitalele din Timișoara, unde va fi designat de protopopul tractual.

Reflectanții pot să fie cand. de preoți, sau preoți, dar în funcție bisericească, toți cu calificare de clasa I.

Cei doritori a competi la acest post se vor prezenta în cutare Duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Timișoara-Fabric spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie, conformându-se strict dispozițiilor §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii; iar recursurile însoțite de anexele necesare adresate comitetului parohial din Timișoara-Fabric, le vor înainta în termenul concursual, oficiului protopopesc ort. rumân din Timișoara.

Cei din Altă dieceză vor cere întâi binecuvântarea P. S. Sale Domnului Episcop diecezan spre a putea recurge.

Timișoara-Fabric, din ședința comitetului parohial ținută la 10 Ianuarie 1926.

Constantin Țăran m. p.
președ. com. parohial

Gheorghe Caba m. p.
notar

În înțelegere cu: *Dr. P. Țiucra* m. p. protopop.

—□—

2—3

Pentru întregirea vacantului post de preot din **Dubești**, tractul Belinț, se exie concurs cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în „Biserica și Școala“

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Usufructul sesiei parohiale, constătătoare din 30 jug., parte arător, parte fânaș.

2. Usufructul unui intravilan parohial de 3/4 jug.

3. Stole legale.

4. Birul parohial, constătător din 15 litri bucate de numărul de casă: 1/2 grâu și 1/2 cucuruz sfărâmat.

5. Retribuția dela stat, pe care parohia nu o garantează.

De locuință parohială se va îngriji parohia, până ce se va contribui casă parohială și supraedificate la care se deobligă parohia

Parohia e de cl. I. dar se admit și reflectanți cu calificare de cl. II.

Alesul va predica în toate Duminicile și sărbătorile va suporta toate dările publice după beneficiul său și e dator să catihizeze elevii ort. rom. dela școala primară, fără altă remunerație din partea parohiei.

Reflectanții își vor așterne petițiile concursuale instruite cu documentele prescrise, comitetului parohial din Dubești, pe calale oficiului protopresbiterial ort. rom. din Belinț, județul Timiș și pe lângă respectarea dispozițiilor din §-ul 33 al Regul. pentru parohii, au să se prezenteze în termenul concursului, într-o Duminică ori sărbătoare în s. biserică din Dubești, spre a-și arăta dexteritatea în tipic, cântare și oratorie.

Dacă sunt din altă eparhie, trebuie să se prezenteze P. S. Domn Episcop diecezan, spre a li se da binecuvântarea ca să poată reflecta.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopresbiter ort. rom.

—□—

2—3

Nr. 472/925.

Concurs din oficiu.

Pe urma ordinului consistorial Nr. 4222/925 se publică concurs din oficiu, pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu dreptul de succesiune, pe lângă parohul Ioan Micu din **Căpălnaș** (protopopiatul Lipovei) cu termen **30 de zile**, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumintele sunt:

1. Un intravilan parohial de 1600 st. □.

2. Una sesiune de pământ din cele reduse, numită sesia I.

3. Stolele legale.

4. Birul legal.

5. Eventuală întregire dela stat, pentru care parohia nu garantează.

Alesul capelan, din bir și stole va beneficia jumătate, iar jumătate revine parohului pe timpul cât va fi în funcțiune, având a suporta toate sarcinile după venitul ce beneficiază.

Alesul este îndatorat a predica în toate duminicile și sărbătorile a catihiza la școlile primare din localitate.

Parohia e de clasa I. primă, recurenții vor dovedi asemenea calificare.

Reflectanții își vor înainta recursurile ajustate cu documentele recerute, precum și cu certificat despre eventualul serviciu prestat, — adresate Comitetului parohial ortodox român din Căpălnaș — la oficiul protopopesc ort. rom. din Lipova și cu prealabila avizare a protopresbiterului tractual se vor prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare în sf. biserică din Căpălnaș, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituală și oratorie, observând strict dispozițiunile §-ului 33 din Reg. pentru parohii.

Cei din alta dieceză au se posedă permisiunea P. S. Sale D-lui Episcop diecezan de a putea recurge, ceace vor dovedi protopresbiterului tractual, spre a li-se da voia a se prezenta în parohia.

Lipova, la 12 Februarie 1926.

Fabriciu Manuila, protopresbiter tractual.

A v i z.

Se aduce la cunoștința On. public, autorităților publice și autorităților bisericești, că am deschis un birou de

„ARCHITECTURĂ și CONSTRUCȚIUNI“

instalat visa-vis de gara CFR. Arad.

Executăm tot felul de planuri și devize pentru locuințe, școli și biserici și alte lucruri cari aparțin arhitecturii, totodată și întreprindem orice lucrări de această ramură.

Cu stimă:

DAN și DRECIN,

Birou de Arhitectură și Construcțiuni.

A v i z.

Cu onoare aduc la cunoștință onorabilului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Românilor Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.*

Cu stimă:

Teodor Cioban,
arhitect.

Citiți și răspândiți

Biserica și Școala

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial

Censurat: Prefectura Județului.